

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAŁ
Generał ^{AK} Wittek

Fot.

AK
okr. Radom-
Kielce

++

NAWRATIL Edyta Olga
zam. Chachajowa
ps. Baszka

4120/WSK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — T. 4120/WSK

NAWRATIŁ Edyta Olga

zam. CHACHAJOWA

ps. „Basia”

I. Materiały dokumentacyjne —

I/1 — relacja właściwa —

I/2 — dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 — inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓k. 2, 5. 1-2

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 — dot. rodziny relatora —

III/2 — dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 — dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓1

VI. Fotografie ✓ 206 - II / 1

II. Wspomnienie o Edynie Oldze Nawratil - Chachajowej "Baśka"
autorstwa Zofii Dillenius w "Biul. Szef. Ar. Dolnoslaskiego
ŚZAK, s. 41-42 (bied daty i numeru) Msp. Kserokopia,
Fotogr. k. 2, s. 1-2.

II | A

Pożegnania

Wspomnienie

„Baśka”

Nie ma już wśród nas w siedzibie Zarządu Okręgu Dolnośląskiego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej bliskiej naszym sercom, życzliwej i uczynnej „Baśki” – Edyty Olgi Nawratil-Chachajowej, urodzonej 26 czerwca 1921 roku w Halileji, woj. Tarnopol. Pozostało tylko puste biurko, przy którym prawie od początku istnienia naszej organizacji przez wiele lat pełniła funkcje sekretarza. Zajmowała się też sprawami socjalnymi, opiekując się – z właściwą sobie wrażliwością – potrzebującymi pomocy, kontaktów i leków schorowanymi i wiekowymi AK-owcami, odwiedzając ich niejednokrotnie w domach.

Kim była i jak służyła Ojczyźnie w czasach ciężkiej wojennej próby? Agresja niemiecka zastaje ją w Katowicach-Dąbiu. Tam zostaje zaprzysiężona w konspiracyjnej organizacji „Wyzwolenie”. W jej ramach działa do wielkiej wsiipy w maju 1940 r. W wyniku teje, traci kontakt z organizacją, przenosi się do Radomia i Lublina, gdzie spotyka kolegę Eugeniusza Witkowskiego, który zaprzysięga ją w 1942 r. jako żołnierza

Armii Krajowej i kieruje do Radomia. Tam służy w Szarych Szeregach, a następnie – już w marcu 1943 r. – dostaje przydział do komórki konspiracyjnej AK. W Jej mieszkaniu zostaje założona skrzynka kontaktowa, odbywają się też zaprzysiężenia i szkolenia. Zostaje uruchomiona łączność między Komendą Szarych Szeregów „Ul Rady” a Komendą Główną „Pasięka”. Z powodu zagrożenia przez gestapo „Baśka” opuszcza mieszkanie i wraz z kolegami ukrywa się przez tydzień na torfowiskach nad rzeką Mleczną.

9 sierpnia 1944 r. z plutonem Grup Szturmowych wyrusza jako sanitariuszka do partyzanckiej 6. kompanii 72. pp AK. W ramach akcji „Burza” kompania ta zostaje włączona do 2. pp Leg. W służbie sanitarnej bierze udział w walkach z Niemcami w Kuźnicy pod Przysuchą, Radoszycach, Przyłogach, Radkowie, Samsonowie, Szewcach i lasach Smochowca.

15 września 1944 r., na rozkaz lekarza pułkowego „Doktora Andrzeja” (Władysława Chachaja), przechodzi do oddziału partyzanckiego kpt. „Nurta” (Zygmunta Kaszyńskiego). Uczestniczy w bitwach pod Lipnem i Chotowem pod Włoszczową. Za ratowanie rannych w zasięgu Niemców zostaje odznaczona po raz pierwszy Krzyżem Walecznych. Drugi Krzyż Walecznych otrzymuje po wojnie za uratowanie i wyniesienie dwóch rannych z pola bitwy jako sanitariuszka w oddziale „Rozłoga” (Jerzego Sztajgerwalda).

Gdzie się podziały Jej wojenne i powojenne liczne odznaczenia wraz z honorową odznaką Żołnierzy AK Korpusu „Jodła”? Nie ma ich w szufladach biurka, nie odnalazła ich też Rodzina w zajmowanym przez nią mieszkaniu. Świadczą o nich jedynie legitymacje...

Z końcem listopada 1944 r. następuje dekoncentracja oddziału „Nurta”. Z jego rozkazu „Baśka” pełni służbę do 1 lipca 1945 r. w szpitaliku RGO w Brzeziu, pow. Jędrzejów, gdzie „Dr Andrzej” umieścił rannych partyzantów (w styczniu 1945 r. Armia Czerwona „wyzwala” te tereny).

17 lipca 1945 r. odbył się ślub „Baśki” z „Dr. Andrzejem” w Wodzisławiu. Po wojnie zamieszkali w Walimiu, a od roku 1949 we Wrocławiu, gdzie dr Władysław Chachaj, w uznaniu osiągnięć zawodowych, otrzymuje tytuł profesora nauk medycznych dopiero w 1973 r. Z powodu przeszłości akowskiej nie dostają przydziału własnościowego na dom na Oporowie, w którym mieszkają. Postarali się więc o dom w odległych Bielicach za Łądkiem-Zdrojem, dom ukochany, bo otoczony łąkami, górami, gdzie

znowu szumi las. Od dwudziestukilku lat „Baśka” jeździ tam już niestety sama z marnego wrocławskiego mieszkania, ale Jej dom tętni życiem. W gościnnych wnętrzach przyjmuje nieskończoną liczbę znajomych i przyjaciół, chętnie korzystających z urlopowych wypoczynków, a przede wszystkim serdeczną rodzinę.

Porucznik Edyta Chachajowa swą służbę „całym życiem” – jak głosi przyrzeczenie spod znaku harcerskiej lilii – zakończyła 24 marca 2009 roku. Żegnaliśmy ją licznie na Cmentarzu Grabiszyńskim. Wzruszający pogrzeb w asyście wojskowej, salwy honorowej i wielu sztandarów uzupełniały pieśni partyzanckie grane przez przybyłą delegację z Wykusu¹ harcerzy i mieszkańców ziemi radomsko-kieleckiej. Zacytowany został też wiersz partyzanta 2 pp Leg., a obecnie profesora rybołówstwa zamieszkałego w Kana-dzie, Zbigniewa Kabaty ps. „Bobo” – przyjaciela „Baśki” i „Andrzeja”:

Baśdrzejom, na pamiątkę mokrej paproci:

„Na alei leśnej żeśmy się spotkali...
I zawsze się na niej będziemy spotykać,
Oby dotknąć płomienia, który się w nas pali
I znów się o dawne rocznice pomykać...”

Zofia Dillenius „Jodła”

¹ Wykus – leśne miejsce postoju partyzanckich oddziałów „Ponurego-Nurta”, a obecnie corocznych uroczystości.

J. 4120/WSK

AK
Radom-
Kielce

++
NAWRATIŁ Edyta Olga

zam. CHACHA }
ps. "Baska" }

V. Wypisy ze źródeł - nazwiskowe karty informacyjne: 1

i

T. 4120/MSK

AC
Radom -
Kielce.

++

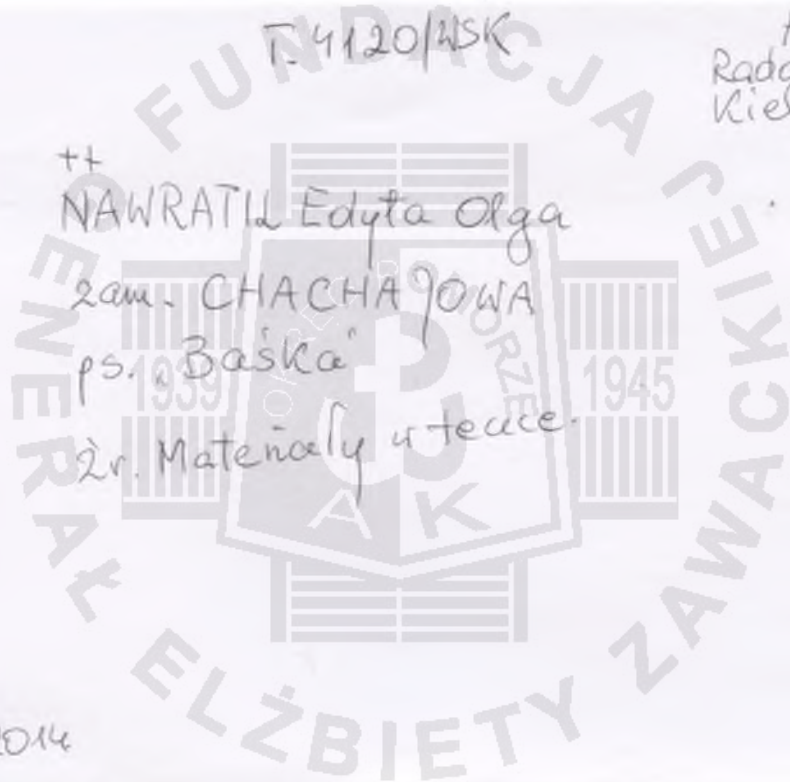
NAWRATIŁ Edyta Olga

zam. CHACHAJOWA

ps. Baśka

źr. Materiały u teści.

B. Rojek 2014

МАУРАТИЛ-Чахажаяа Едыте

